

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

ՄԻԼԿԻՈՆՆԵՐԸ ԿՈՏՔԻ
Տ Ա Կ

Թ Ի Ծ Լ Ի Ս

1930

Գիրքի դասը չի փոխված

ՅՈՒՐՈՒՆ
Կ-68

ՍՏՈՒԳՎԱԾ Է 1961 Ք.

ՄԻԼԼԻՈՆՆԵՐԸ ՎՈՏՔԻ Տ Ա Կ

ՀԵՐԵ

Թ Ի Յ Լ Ի Ս
1930

A $\frac{I}{1322}$

Տպ. Ա. Ֆ. Մյասնիկյանի անվ. հրատ. „Զ Վ“ Ռուսթավելի պր. 36

Պատվեր 1789

Գրավիտ 1644

Տիրուժ 2,000

ՊԻՈՆՆԵՐ, ՄԻԼԻՈՆՆԵՐ ԵՆ ԸՆԿԱՄ ՎՈՑԲԻ ՑԱԿ,—ԿՈԱՅԻՐ ՅԵՎ ԲԱՐՁՐԱՅՐՈՒ

Պիոններ, յեղիւր պատրանաւ:

Պետական մեծ և կարևորագույն գործը քո ոգնութեան կարիքն և գոտւմ. քո ոգնութեանը, վորպէս անհատ պիոնների, քո սղակի, ջսկատի և ամբողջ խորհրդային Միութեան պիոններների կազմակերպւած ոգնութեանը:

Յեղիւր պատրանաւ:

ԿԱՌՈՅՆՆԵՐ ՍՍԵՐԱԼԻՉՄ

Պիոններ, դու գիտես, չես կարող չգիտենալ. դու պետք է իմանաս այս՝ վոր մեր հսկա Խորհրդային Միութեանը, հանդիսանալով առաջին աշխատավորական պետութեանը, ձեռնամուխ յեղաւ սոցիալիզմի կառուցմանը:

Պիոններ, դու գիտես նաև այն, վոր սոցիալիզմի կառուցման գործը մեր Միութեանը տանում է այն ժամանակ, յերբ նա շրջապատւած է թշնամի կապիտալիստական պետութեաններով, և նրանցից վոչ մեկը չի ոգնի մեզ: Մեր յերկրի բազմամիլիոն աշխատավոր մասսաների ուշժող, մեր սեփական ուշժող ու միջոցներով ՈՍՀՄ կառուցում է սոցիալիզմի մեծ գործը:

իսկ վորպեսզի կարողանանք սոցիալիզմ կառուցել, հարկավոր են հսկայական միջոցներ:

Պիոններ, դու գիտես նաև, վոր մենք հարկադրված ենք վերակառուցել մեր յերկրի արդյունաբերությունն ու գյուղատնտեսությունը. պետք է նորանոր ֆաբրիկաներ ու գործարաններ կառուցել, հանքահորեր ու ճանապարհներ բացել, շոգեկառքեր, շոգենավեր և ելեկտրոկայաններ կառուցել, հերկել մինչև այժմ անմշակ մնացած հողերը, մաքրել անտառները, չորացնել ճահիճները, կոլլեկտիվացման սկզբունքների հիման վրա հիմնովին վերակառուցել գյուղատնտեսությունը: Այնտեղ, ուր գոյություն ունեյին 25 միլիոն մանր, անջատ, թույլ գյուղացիական տնտեսություններ, վորոնք յետամնաց յերկրագործական գործիքներով հազիվ եյին կարողանում պահպանել իրենց գոյությունը, այսօր խորհրդային Միությունը կազմակերպում է հզոր կոլլեկտիվ տնտեսություններ, ուր ընդգրկվում են այդ մանր տնտեսությունները, ուր տիրապետում է կոլլեկտիվիստական սկզբունքը, վորտեղ հողը մշակվում է կատարելագործված — բարդ մեքենաներով և ստացած բերքն անցնում է պետությանը, վորը բաշխում է աշխատավոր մասսաներին:

Պիոններ, դու գիտես, վոր խորհրդային Միությունը նպատակ է դրել մեր յերկրում վերացնել անգրագիտությունը, իսկ դրա համար պետք է կառուցվեն այնքան դպրոցներ, վորտեղ կարող կլինեն սովորել դպրոցական հասակի բոլոր յերեխաները և վոչ մի տղա կամ աղջիկ չի մնա անուսում:

Դպրոցների, գործարանների, ֆաբրիկաների, ելեկտրոկայանների, յերկաթուղայինների, գյուղացիա-

կան տնտեսությունների կոլեկտիվացման, խորհ. տնտեսությունների կազմակերպման, անմշակ հողերի հերկման համար հարկավոր են տրակտորներ և այլ դյուղատնտեսական մեքենաներ, այս բոլորի համար հարկավոր են հսկայական միջոցներ:

Դու գիտես, վոր Խորհրդային Միությունը կազմել է և կիրառում է կյանքում մեր յերկրի կառուցման հնգամյա պլանը: Համաձայն այդ պլանի, հինգ տարվա ընթացքում—սկսած 1928-29 տնտ. տարուց մինչև 1932-33 տնտ. տարին պետք է ընդամենը ծախսված լինի՝

Արդյունաբերության վերակառուցման համար՝

25 միլիարդ ռուբլի.

Գյուղատնտեսության վերակառուցման համար՝

23 միլիարդ ռուբլի.

Հաղորդակցության միջոցների և նոր յերկաթուղաւածեր կառուցելու համար՝ 13 միլիարդ ռուբլի.

Մնացած բոլոր ծախսերի համար՝ 10 միլիարդ ռ.

Ընդամենը հինգ տարվա ընթացքում պետք է

ծախսվի 92 միլիարդ ռուբլի:

Հարկավոր է մի վորև է տեղից գտնել կամ ըստանալ այդ գումարը: Այդ գումարը ԽՍՀՄ աշխատավորությունը կապիտալիստական յերկրներից չի կարող վերցնել, վորովհետև վերջիններս ասում են սոցիալիստական պետությունը և սոցիալիզմը, այդ պատճառով նրանք յերբեք չեն նպաստի մեզ: Հարկադրված ենք այդ միջոցները—բոլոր միլիարդ ռուբլիները, վորոնք հարկավոր են հնգամյակի համար, գտնել մեր յերկրի ներսում:

Յեւ մեր Խորհրդային Միությունն այդ միջոցները փնտռում է ամենուրեք:

Սոցիալիզմի կառուցման գործի համար, թե արդյունաբերությունը և թե գյուղատնտեսությունն ու ամբողջ աշխատավորությունը մացնում և իր լուծման:

Հսկայական միջոցներ են հարկավոր. մեր իշխանության բյուջեն, ինչպես ասում են, լարված և, հաշվի յե առնված ամեն մի ուրբի, ամեն մի կողեկը, այնինչ մեր յերկրում վոտքի տակ անոգուտ կորչում են բազմաթիվ արժեքներ: Յեթե այդ արժեքները հավաքենք և ինչպես հարկն և ոգտագործենք, կարելի յե ստանալ հսկայական միջոցներ, տասնյակ և հարյուրավոր միլիոն ուրբիներ, վորոնք կարող են նպաստել մեր սոցիալիստական շինարարությանը:

Պիոներ, այդ միլիոն ուրբիները թափված են վոտքի տակ, կապիր և բարձրացրու նրանց:

Դու պիոներ, քո ամբողջ կազմակերպության հետ միասին կարող ես պետությանը, մեր մեծ Միությանը հսկայական, անդնահատելի ունություն ցույց տալ: Այս գործում ունության ենք կանչում քեզ, Յեղիոր պատրաստ:

ՊԻՈՆԵՐ, ՄՏՏՐՈՒ ՔՈ ԲԱԺԻՆԸ ՍՈՑԻԱԼԻԶՄԻ ԿԱՌԱՅՄԱՆ ԳՈՐԾՈՒՄ

Վճրտեղ են զանվում այդ արժեքները, վորոնք անոգուտ կորչում են:

Ինչու՞ն են կայանում այդ միջոցները. մատնանշենք՝ աղքատացներում. այժ, այո, պիոներ, մի ժըպտա և մի զարմանա:

Ամեն որ աղբի վեդրոն են նետվում մեծ արժեքներ, վորոնք յեթե հավաքենք և ինչպես հարկն և ոգ-

տագործենք, կամ ինչպէս ասում են, շահագործենք, սոցիալիզմի գործին մեծ ոգուտ մատուցած կլինենք:

Ամեն ուր, մենք խոհանոցներից ու սենյակներից աղբի վեղրոն ենք նետում և թափում աղբանոցները մեծ արժեք պարունակող աղբեր՝ փալասներ, վոսկորներ, անպետք և հին թղթեր, կոտորուած մետաղյա ամաններ, սրվակներ, պարանի կտորներ և այլն,

Մի ժպտա, պիտներ, բոլոր այս տնական անպետք իրերը և փալասները և վոսկորները, պահածոների տուփերը և հին ու պառուտուած կրկանկոշիկները ծխախոտի տափերը, թղթերը և այլն—այս բոլորն ունեն արժեք և կարող են նորից ոգտագործվել:

Բոլոր հին ու անպետք կտորներն ու փալասները, վորոնք մաշված ու զործածությունից դուրս են նետուած, պետք և հավաքել, կապել և ուղարկել պահեստ: Պահեստում այդ բոլոր փալասները բաժանում են ըստ տեսակների, մեծության և վորակի. մեծ փալասի կտորները հավաքում են առանձին, փոքր կտորներն առանձին, բրդյա փալասներն առանձին, բամբակյանն առանձին: Ապա այդ փալասների կույտերը յենթարկվում են աղտահանման, մամլում են, կապում են մեծ-մեծ հակեր և ուղարկում գործարան. բրդյա փալասներն ուղարկում են բրդամանածագործարան, բամբակյա փալասները՝ բամբակի գործարան կամ թղթի գործարան, կտավե փալասները նույնպէս թղթի գործարան:

Բրդամանածագործարանում բրդյա փալասները նորից բաժանում են տեսակների, այն է՝ փափուկ բրդյա, կոշտ բրդյա և կիսաբրդյա, հետո նրանց

մաքրում են փողոց առանձին մեքենաներով, իսկ
կիսաբրդյան ուրիշ թելերից և դերձաններից
կտավե կամ բամբակյա և հետո առանձին մեքենանե-
րով գզում են: Այս դպած մազմզուկները խնամքով
ստնրում են և ստացված բուրդը, բոլորովին նոր բըր-
դի հետ միասին գնում և գործվածքի համար: Գդելուց
հետո, ֆնացած չոփը գործվածքի համար անպետք և,
վորի մի մասը գործ և ածվում թաղիքյա արդյունա-
բերության մեջ, իսկ մյուս մասն այրում են և ստա-
նում թանկարժեք առանձին բաղադրություն, վորը
կոչվում և սինկալի:

Բամբակյա փալանները, վորոնք տարվում են
գործարան, նույնպես մաքրվում են փողոց ու ներ-
կերից, գզում և ստանում են մազմզուկներ: Այդ մազ-
մզուկներից պատրաստում են կամ բամբակ—բամ-
դակի գործարանում, կամ հատուկ հաստ-կտր-
դոն, վոր կարով հաղեցնելուց հետո, շաղախում են
ալվազով և այդպիսով, ստացված կարտոնն ոգտադո-
րում են յերկաթե թիթեղների փոխարեն, տանիքներ
ծածկելու համար:

Թղթի գործարանում կտավե և բամբակյա փալանե-
րը, յենթարկվելով նույն սկզբնական գտմանն ու մշակ-
մանը, ինչպես բրդինը—բրդամանածագործարանում,
ստացած մազմզուկները գործ են ածվում ամենալավ
թուղթ պատրաստելու համար, վորը գործ և ածվում
գրամանիշների, դրոշմանիշների և այլ պետքերի համար:

Հին կրկնակոշիկը և այլ պատռտված, հնացած
ռեզինե իրերը ուղարկում են կրկնակոշիկների գործմ-
րան, վորտեղ նրանց լվանում են, մաքրում, զատում
են կողմնակի պատառներից այլ նրանց կպցրած

կտորներէից ու ապա լցնում են հալած, նոր ռեզինի մեջ:

Ամեն մի զույգ նոր կրկնակողիկի մեջ, վոր գընում ենք խանութներէից, 1-յերրորդական մասից վող պակասը կազմում է հին կրկնակողիկներից ստացված ռեզինը. սա նշանակում է, վոր մենք 1-յերրորդական մասով պակաս ծախսեցինք այն գումարից, վոր գնում էր արտասահման կառուչուկ գնելու համար:

Աղբանոցները նետված մետաղյա իրերը—ծոված, ալրված թեյամանները, ամանեղենները, ջրամանները, պահածոյի տուփերը և այլն, գնվում են վորպէս հումուլթ, վորի մի մասը հալում են և պատրաստում նոր իրեր, իսկ մյուս մասը գործ է ածվում վորպէս կարկատաններ, զանազան մետաղե իրեր կարկատելու համար: Բացի դրանից, ստացվում են մեծ քանակութեամբ թանկարժեք գունավոր մետաղներ—աւաղ, արճիճ, յինկ, պղինձ, ալյումին—վերջինիս մեծ կարիքն է զգում մեր Միութեանը իր զարգացող արդյունաբերութեամբ, և վորի համար մենք ստիպված ենք մեծ գումարներ տալ արտասահմանյան բուրժուազիային. այսպիսով, անպետք, դէն զցած մետաղյա իրերի հավաքումը թույլ է տալիս մեր պետութեանը անտեսելու հսկայական գումարներ և այդ գումարները ծախսել ուրիշ նպատակների համար նոր մեքենաներ և դազգյաններ ձեռք բերելու համար, վստույնով կարող կլինենք սարքավերել մեր գործարանները, ֆաբրիկաները և զարգացող գյուղատնտեսութեանը:

Նետված, պատռված և ճմռթված թղթերը՝ թերթերը, տետրերը, ծխախոտի տուփերը և այլն—

նույնպես զատվում են և գնում գործի. թղթի գործարաններում նրանց մաքրում են ներկերից և պատրաստում նոր թուղթ:

Ամեն մի փոքր թղթի կտոր, վորքան նա լինի կեղտոտ, պատռոված, ոգտագործվում է. անպետք կարելի չե համարել միայն յուղոտված թղթերը, յեթև նման թղթեր խառնենք վոչ յուղոտի հետ, կփչանա մշակվող հումուլթը:

Նույնպես հավաքվում են նաև մորթու կտորտանքը, մուշտակների և գլխարկների ծվենները և այլն. սրանցից զատում են բուրդը, վորի մի մասը գնում է մահուդի և բրդյա գործվածքների համար, ինչպես փալասներից ստացված բուրդը, իսկ մյուս մասը թաղիքային գործվածքների—թաղիքից գործած վոտնամանների և բուրդ թաղիքային գործվածքների համար: Որինակ, ճագարի և նապաստակի մազը գնում է կանացի բարակ գլխարկներ և վոտնամաններ պատրաստելու համար, իսկ կաշին գործ է ածվում դանազան յերաժշտական գործիքների համար:

Խոհանոցից դուրս յեկած վոսկորները գործադրվում են տարբեր նպատակների համար. պատրաստվում են զանազան կոճակներ, սանրեր, պատառաքաղների և դանակների կոթեր, մատանիներ, զարդարանքներ և այլ վոսկրյա իրեր: Այդ վոսկորների գլխավոր մասը յեփում են և ստանում սոսինձ, բարձր վորակի մեքենաների յուղ: Մնացածը մանրացնում և դարձնում են վոսկորյա ալյուր, վոր ծառայում է վորպես թանկարժեք պարարտացնող նյութ այգիների, բանջարանոցների, ծաղկանոցների և դաշտերի համար:

Պարանի կտորները և հին թելերը, նորից հանդիսանում են պետքական հումուլթ. սրանց ևս մի շարք փոփոխությունների յենթարկելուց հետո, ոգտադործում են առանձին պետքերի համար:

Նույնիսկ խսիրի դուրս նետած փոքր կտորները, վորոնք առորյա կյանքում վոչնչի պետք չեն, արդունարերության համար մեծ նշանակություն ունեն. նրանց յենթարկում են աղտահանման, լվանում են ու հետո զգում, ստանում են մազմզուկներ, վորը ծառայում է ներքնակներ և բազկաթոռներ պատրաստելու համար:

Ահա թե վորքան մեծամեծ գործադրություն ունեն տնային ավելցուկները, կամ խլամը, յեթե նրանց ոգտադործենք նպատակահարմար կերպով և վոչ թե նետենք աղբանոցները, ինչպես անում եյին մինչև այժմ:

ԿՈՐՉՈՒՄ Ե ՈՒՏԻԼԸ, ԳՆՆԳԱՂՈՒՄ Ե ՍՈՑԻԱԼԻՉՄԻ ԿԱՌՈՒՑՄԱՆ ԳՈՐԾԸ

Իհարկե, առանձին թղթի կտորը, վոսկորը, պահածոյի տուփը, փալասը, վոչինչ չարժե: Սակայն, հավաքեցեք նրանց միասին, պահպանեցեք փտելուց ու նեխումից — և արդեն նրանք կներկայացնեն վորոշ արժեք, վորի համար փող է վճարվում:

Այսպես որինակ, այն կազմակերպությունը, վոր հավաքում է ու պատրաստում տնային այդ անպետք իրերը, վորոնց մասին մենք վերևում խոսեցինք, 1 կիլոգրամ մի փալասին վճարում է 2 և կես կոպեկից մինչև 50 կոպեկ: Յեթե փալասը բոլորովին անպետք է՝ 2 և կես կոպեկ: Հնոտիքը, վոր քիչ ավելի պետքա-

կան ե՝ 20 կոպ., իսկ մաքուր բրդյա փափուկ փալասը 20 կոպեկից մինչև 50 կոպեկ: Մեկ տոնն փալասը միջին հաշվով գնահատվում ե 120 ռուբլի, մինչդեռ մաքուր բրդինը՝ մինչև 178 ռուբլի: 1 տոնն վոսկորն արժե 40 ռուբլի, մեկ տոնն հին ռեզինը՝ 85 ռուբլի, մեկ տոնն կոտրտված մետաղների կտորները գնահատվում ե 20 ռուբլի, հին մակուլատուրային թղթի տոնն գնահատվում ե 20-30 ռուբլի, կամ կիլոգրամը՝ 2-3 կոպեկ: Պետքական հին սրվակների հատը գնահատվում ե 1 և կես կոպեկ:

Պիոներ, դու այժմ տեսնում ես, վոր տնային այդ խլամբ. աղբն իրենից ներկայացնում ե մեծ արժեք: Յեթե նրանց հավաքեն ու պահպանեն, ահագին փող կշահեն:

Մեկ սենյակից, մեկ ընտանիքից կարելի յե հավաքել վոչ ավել, քան տարեկան 200 կիլոգրամով: Ամբողջ տնից կամ թաղից կարելի յե հավաքել, իսկ ամբողջ գյուղից կամ քաղաքից ավելի շատ: Յեթե տնային այդ աղբի հավաքման համար գործադրեն ավելի յեռանդուն ու կազմակերպված աշխատանք, մեր ամբողջ յերկրից կարելի յե հավաքել հսկայական հարստություն, վորն արդեն կարելի յե արժեքավորել 100 միլիոն ռուբլիներով:

Դու գիտես հաշվել: Գցիր: Մեր Միության ազգաբնակչության թիվը հասնում ե 150 միլիոնի: Մեզնից ամեն մեկից յուրաքանչյուր տարի մնում ե մոտավորապես 40 կիլոգրամով տնային արժեքավոր աղբ: Նշանակում ե, մեկ տարում մեր յերկրից կարելի յե հավաքել մինչև 6 միլիարդ կիլոգրամով կամ 6 միլիոնն տոնն տնային զանազան տեսակի, վորակի աղբեղեն, ինչ-

պիսիք են՝ փալատներ, մետաղներ, վոսկոր, թուղթ, ուղիւն և այլն:

Վերցնենք առանձին փալատներ, Հաստատված եւ արդեն, վոր տարեկան ամեն մի մարդ զեն ե զցում իր վրայից, վորպէս անպետք հնոտի, 2 կիլոգրամմ զանազան փալատ-շապիկ, վարտիկ, վերնաշապիկ, բաճկոն, կանանց շրջագգետ, գուլպա, գլխարկ և այլն: Մեկը կարող ե այս տարի շատ զեն ձգել, մյուսը քիչ, բայց միջին հաշվով ամեն մի մարդուն ընկնում ե 2 կիլոգրամմ: Նշանակում ե, մեր յերկրում 150 միլիոն ազգաբնակությունն ամեն տարի զեն ե ձգում 300 միլիոն կիլոգրամմ կամ 300 տոնն փալատ: Մեկ տոնն փալատը, ինչպէս արդեն մենք ասել ենք, միջին հաշվով զնահատվում ե 120 ուղբլի: Նշանակում ե, յուրաքանչյուր տարի մեր վրայից վայր են ձգում 30-36 միլիոն ուղբլի:

Արժէք ե այս: Իհարկե, արժեք ե, այն ել վոչ փոքր, այլ ամբողջ հարստություն:

Իսկ ինչպէս ենք մենք ոգտագործում այդ հարստությունը: Մենք չենք կարողանում ոգտագործել նրան: Ամբողջ յերկրից մենք կարողանում ենք հավաքել միայն 10 միլիոն ուղբլու փալատ, մեկ յերրորդից ել պակաս, իսկ յերկու յերրորդականից ավելին փոտւմ ե աղբանոցներում, կամ այրվում վառարաններում և այսպիսով, իզուր տեղը կորչում:

Ավելի շատ մեզ մոտ կորչում են այլ թանկագին աղբեր—մետաղներ, թղթեր, սրվակներ, վոսկոր, ուղիւն և այլն: Որինակ վերցնենք Մոսկվան:

Ամեն տարի Մոսկվայում զեն ե ձգվում 6 հազար տոնն զանազան տեսակի փալատներ, իսկ ընդա-

մենք հավաքում են հազար տոնն: 5 հազար տոնն փալանն անողուտ կորչում ե: 4 և կես հազար տոնն կրկնակողիկ ե մշակվում, իսկ պահեստ ե գալիս 500 տոնն: 4000 տոնն նորից անհետ կորչում ե: Պահածոյի տուփերը, վոր դեն են ձգվում պահածոն սպառելուց հետո, յեթե միասին հավաքենք ամբողջ Մոսկվայի գործածածը, կստանանք 2000 տոնն մետաղ: Իսկ այդ բոլորը կորչում ե և հումուլթի պահեստը վոչինչ չի ստանում: Մոսկվայի խոհանոցներից տարեկան ստացվում ե 24 հազար տոնն վոսկոր, վորից պահեստին ե անցնում միայն 5000 տոնն, իսկ մնացածը փտում ե ագրանոցներում:

Մոսկվայի խանութները տարեկան 17 միլիոն հատ սրվակ են ծախում դանազան խմիչքներով: Հումուլթի պահեստը հավաքում ե 300 հատ Ամեն տարի կորչում ե 16 ու կես միլիոն սրվակ:

Արժեք ե այս բոլորը: Պարզ ե:

Մոսկվան, ինչպես նաև ամբողջ Միությունն ագրանոցն են նետում և վոչնչացնում ահագին հարստություն: Հարկավոր ե փրկել այդ հարստությունը վոչնչացումից. այս բանին, իհարկե, վոչ-վոք չի հակառակի: Այդ անհրաժեշտ ե: Բայց այդ հարկավոր ե անել առանց դանդաղելու, մի բոլե չկանգնեցնել հումուլթի հավաքման գործը:

ԲՈՒՐ ՊԵՏՔԱՆՆ ԱՂՔ ՊԵՏՈՒԹՅՆԵ

Մի վորևե հիվանդություն բժշկելու համար հարկավոր ե իմանալ այդ հիվանդության պատճառները: Վորպեսզի կարողանանք վոչնչացումից փրկել

հարսուլթյունը, հարկավոր ե իմանալ նրանց կորուս-
տյան պատճառները:

Տնական կարևոր աղբի վոչնչացումն առաջ ե դու-
լիս հասարակ պատճառներից՝ 1) գլխավորապես նրա-
նից, վոր մենք չգիտենք այդ աղբի թանկարժեքու-
թյունը և 2) մեր անփութ վերաբերմունքից դեպի
այդ աղբը:

Ինչպիսի վերաբերմունք են ունեցել դեպի այդ
տնական աղբը:

— Այդ անպետք և անարժեք բան ե, ասում
ենք մենք:

Պիոներ, ձեզանից ամեն մեկը լսած կլինի մեծե-
րից—հորից, մորից, մեծ յեղբորից կամ քրոջից խըն-
դիր կամ հրաման՝

— Գնա և դեն ածա այն աղբը, կամ՝

— Կոխիր նրան վառարանը...

Հավանական ե, դուք տեսել եք նաև, թե ինչ-
պես մայրը բարկացել ե հոր վրա հին լրագրներ հա-
վաքելու համար՝

— Ինչհա համար ես հավաքել այդ թղթի կտոր-
տանքը, այրիր վառարանում, վորպեսզի փոշի չտա-
րածվի սենյակում...

Հավանական ե, դուք տեսել եք, թե ինչպես
մայրը կամ քույրը աղբանոցն ե նետել փալաններ,
պահածոյի տուփեր, թղթեր և հետո դրանց վրա լըց-
րել են յուղոտ ամանների ջուրը կամ կեղտոտ սապոն-
ջուրը, մրգերի կեւպներ և այլն ասելով՝

— Ո՛ւր կորցնենք այս ավելցուկները:

Յեվ իսկապես մենք չգիտենք, թե ուր գցենք
այդ աղբերը, բացի աղբանոցից:

Մինչև այժմ մեզանում լավ հիմքերի վրա չեն դրված տնային ավելցուկների հավաքման գործը. նույնիսկ քաղաքներում այդ տնային ավելցուկները նեխվում ու փտում եյին աղբանոցներում: Ավելին կասենք, մեր Պորբրդային Միության մեջ գոյութիւն ունեն մեծ հանրապետութիւններ բազմամիլիոն բնակչութեամբ՝ ինչպիսիք են՝ Կազակստան, Ուզբեկիստան, Թուրքմենիստան, Կիրգիզիան, Ադրբեյջան, Վրաստան, Հայաստան, վորտեղ աղբի հավաքման գործը համարվում է ազեղ և անպատիվ գործ, վորտեղ այն մարդը, վոր զբաղվում է այդ գործով, համարվում է ցածր մարդ: Հասկանալի յե, վոր այդ հանրապետութիւններում հումուլթը հավաքել ու պահպանել վոչ վոք չի համաձայնվի: Այնտեղ, ինչպես և մեզանում, այդ աղբն աղբանոցներն եյին թափում և թափում են, վորտեղ նրանք նեխվում, փտում ու վոչնչանում են:

Պիտի վերջ դնել նման անփուլթ վերաբերմունքին:

Տեսեք, թե արտասահմանում ինչպես են հավաքում այդ աղբը: Գերմանիայում, Ֆրանսիայում, Չեխո-Սլովակիայում, Անգլիայում, Ամերիկայում և այլ արտասահմանյան յերկրներում տանտիկիւնները և տնային աշխատավորուհիները չեն թափում այդ աղբը, վոր իրենից մեծ արժեք է ներկայացնում — փալաններ, մետաղներ, վոսկորներ, ռեզին, թուղթ և այլն: Վոչ, Ամեն մի բնակարանում և խոհանոցում կան հատուկ արկղներ կամ կողովներ, ուր տնային աշխատավորուհիները և տանտիկիւնները հավաքում են այդ անպետք աղբը: Հատուկ արկղներ

կան նաև մոխրի համար, քանի վոր մոխիրն իրենից ներկայացնում է արժեքավոր պարարտանյութ դաշտերի համար:

Այդ առպարեզում Գերմանիան ավելի առաջ անցավ. այնտեղ ոգտագործում են վոչ միայն տնային աղբը, այլև ամանները լվանալուց հետո մնացած ջուրը կամ յուղաջուրը:

Անգլիայում լրագրների, զրքերի, նամակների և այլն պետքերի համար ըաց է թողնվում մեկ միլիոն 700 հազար տոնն թուղթ: Այդ ընդհանուր քանակից ուտիլի պահեստն են հավաքում ու յետ են ուղարկում ֆաբրիկաները, նորից մշակելու համար 500 հազար տոնն գործածած թուղթ: Դա կազմում է ամեն տարի ֆաբրիկաներից սաացվող նոր թղթի 35 տոկոսը: Իսկ մեզ մոտ նոր թուղթ է արտադրվում տարեկան 550 հազար տոնն, վորից հետ է հավաքվում և ուղարկվում ֆաբրիկա 65 հազար տոնն հին գործածած թուղթ, կամ 12 տոկոսը: Ուրեմն մենք յերեք անգամով պակաս ենք ոգտագործում հին թղթերը, քան անգլիացիք:

Գերմանիայում հավաքվում է 100 տոկոսով ամենայն տեսակի սատկած կենդանիների ու զազանների վոսկորներ, իսկ մեզ մոտ համարյա թե նրանք չեն հավաքվում:

Մենք այնքան ել հարուստ չենք, վորպեսզի սառնարյուն դիտենք, թե ինչպես են փառում և վոչնչանում աղբանոցներում մեծ արժեքներ, մենք չպետք է լինենք շուայ, վոր բղխում է անուշադրությունից և տգիտությունից: Յեւ անուշադրությունը և տգիտությունը պետք է վերացնենք:

Այս գործում, դու պիտներ, կարող ես մեծ մաս-
նակցություն ցույց տալ քո ողակով, ջոկատով և ամ-
բողջ պիտներական կաղմակերպությունով Խորհրդա-
յին Միությանը:

ՊԻՏՆԵՐ, ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՎԱԾ ԿԵՐՊՈՎ ՈՒՅԻԼԸ ՀԱՆՁՆԻՔ ՊԵՅՈՒԹՅԱՆԸ

Պիտներ, ինչո՞վ կարող ես դու ոգտակար լինել
պետությանն ուտիլի հավաքման գործում:

Ամենից առաջ դու կարող ես հեռեկել, վորպեսզի
չվոչնչացնեն տնային աղբը: Այն տանը կամ այն
բնակարանում, ուր դու ապրում ես, կարող ես ջատ քան
անել տնային աղբի փչացման կամ նեխման առաջն
առնելու համար: Դրա համար չպետք է դրանց նետել
աղբանոցը, չխառնել ճաշի թաց մնացորդների հետ և
ամենապիտավորը, չպետք է դրանց թրջել զանազան
աղտաջրերով: Հարկավոր է դրանց հավաքել առանձին
տրեղներում, կողոմներում կամ պարկերում: Մինակ
այս դեպքում տնային աղբերը չեն կորչի և կպահ-
պանեն իրենց արժեքը: Իսկ յեթե նրանց թողնենք
թրջելու զանազան աղտաջրերով, նրանք կփթեն և
կվոչնչանան: Փթած կամ նեխված աղբը վոչ մի ար-
ժեք չունի, դրա տեղն աղբահորերն են:

Վորպեսզի կարգավորես տնային աղբի փչացու-
մից աղատելու ու հավաքելու գործը, դու պետք է
ձեր բնակարանի տանտիկիներին և տնային աշխա-
տավորներին պատմես ու հասկացնես, վոր այդ աղբերն
ունեն մեծ արժեք, վոր նրանց կաքելի յե կրկին ոգտա-
գործել և համողել նրանց հավաքել այդ անպետք

տնային աղբն առանձին արկղների մեջ: Դու, նույն-
պես պետք է հետևես, վոր այդ իրագործվի շարունակ
ընդմիջտ, դա առաջին և ամենազլխավոր կողմն է:
Դեպի այս գործն անուշադիր լինելու դեպքում,
վորի վրա մեծ ուշադրություն են դարձնում ուտիլ
Պետառը և այլ կազմակերպություններ, կիսով չափ
կկորցնի իր նշանակությունը: Մեր կատարած աշ-
խատանքը բոլորովին զուր կանցներ, և յեթե տան-
տիկիները և տնային աշխատավորուհիները չիմանան
այն մասին, վոր այդ անպետք իրերն իրենցից ներ-
կայացնում են մեծ արժեք, կամ թե չե, ռուսվա նը-
ման անփութ վերաբերվեն դեպի այդ աղբը, նետե-
լով նրանց աղբանոցները, վորտեղ նրանք կիթեն
և կկորչեն իզուր տեղը:

Իսկ հետո դու կարող ես անձամբ մասնակցել
տնային անպետք իրերի հավաքման գործին:

Դու կարող ես քեզ վրա վերցնել պատասխանա-
տվություն, ամեն ոք դուրս տանել չոր և անպետք
աղբն այնտեղ, վորտեղ դու մտադրված ես հա-
վաքել:

Ձոր ավելցուկների հավաքման գործը դու կարող
ես կազմակերպել հետևյալ ձևով: Բնակարանա-
յին վարչությունը պետք է ստեղծի առանձին
հարմարություն, առանձին տեղ — տան բակում,
ներքնահարկում, փայտանոցում, վորտեղ պետք է
հավաքվի ամբողջ տան անպետք աղբը: Յեթե բնա-
կարանային վարչությունն առանձին տեղ չի հատ-
կացրել այդ գործի համար, պահանջիր նրանից, վոր-

պետգի շուտափութ կերպով ստեղծի հարմարություն։
Յեթն բնակարանային վարչությունն ընդառաջ չի
գնում քո ցանկությանը, այդ խնդիրը դիր քո ողա-
կում, կողքիկտիվում կամ կոմսոմոլի բջիջում, նրանք
կգտնեն միջոցներ ստիպել բնակարանային վարչու-
թյանը կատարել քո պահանջը։

Հավաքման տեղում նրանց պետք է դասավորել
ըստ տեսակների։ փալատներն առանձին կույտ, կո-
տլորտված մետաղյա իրերն առանձին, վոսկոտները և
սրվակները նույնպես առանձին-առանձին կույտեր։
Ամիսը մեկ կամ յերկու անգամ, նայած քանակին,
կառավարությունը սայլերով կամ բեռնակիր ոթոմո-
բիլով կգա և կտանի պահեստ ձեր հավաքած աղբը։

Մինչև ընդունողի գալը, ուտիլը պետք է հավա-
քել խոհանոցից և բնակարանից այն հատուկ տեղը,
վոր հատկացրված է բնակարանային վարչության
կողմից։ Տնական աղբը պետք է հավաքել այդտեղ
ամեն ուր, բնակարաններում և խոհանոցներում ան-
հնար է պահել, և տեղ ել չկա պահելու։

Պետք է գործը կազմակերպել այնպես, վոր ամեն
որ մեկը բնակարանից և խոհանոցից դուրս տաներ
այն արկղները և կողովները, վորոնք պարունակում
են արժեքավոր ավելցուկներ։ կազմակերպել գործն
այդպես, դա քո պարտականությունն է, պիտներ։
Ինչպես այդ անել, դա մենք չենք մատնանշի, այդ
խնդրով կզբաղվի բնակարանային վարչությունը։ Նա
կարող է հանձնարարել առանձին մարդու, տնային բան
վորին, տանտիրուհուն, տան աշխատավորուհուն և այլն։

Այդ դժվար աշխատանք չե։ Ամեն ուր, ամեն մի
խոհանոցում հավաքվում է 2-ից մինչև 3 կիլոգրամ

չոր արժեքավոր աղբ, ամեն որ դուրս տանել այդ կողովը կամ արկղը, վոչ վոքի համար մեծ աշխատանք չեւ:

Նկատիր, Մանք խոսում ենք միմիայն չոր աղբերի մասին, թացերը՝ կերակրի մնացորդները, յուրոտ աղտաջրերը, մենք դեռ ևս չենք հավաքում:

Կրկնում ենք, անել այդ, այսինքն, չոր աղբերը հավաքել ամեն որ, սխտեմատիկորեն, կազմակերպված կերպով:

Ամբողջ տան, իսկ յեթե տունը մեծ չե, ամբողջ թաղի կամ շրջանի հումուլթի հավաքման գործը կարող ե իր վրա վերցնել պիտներական կազմակերպությունը—ողակը կամ ջոկատը: Սրա համար պիտներական կազմակերպությունը նախորոք պետք ե համաձայնության գտն ընակարանային վարչության հետ և ապա գործը բաժանել առանձին ջոկատների կամ ողակների մեջ. համաձայնություն կնքելու ժամանակ պետք ե պարզել, թե այդ աղբերը հավաքելու համար ընակարանային վարչությունն ինչքան պետք ե վճարի կոլլեկտիվին: Չե վոր ընակարանային վարչությունը պետությունից աղբի համար փող ե ստանում: Աղբը դուրս տանելու համար ընակարանային վարչությունը պետք ե վարձի առանձին մարդ, վորին պետք ե վճարի մի վորոշ գումար: Այդ մարդու պարտականությունների մեջ են մտնում նաև այն, վոր պետքի չգողանան հավաքած հումուլթը, չփչանա, և ամիսը կամ 2 ամիսը մեկ անգամ հումուլթը հանձնվի համապատասխան հիմնարկներին:

Բոլոր այս պարտականությունները ղօվար և բարդ չեն, պիտներական կազմակերպությունը կարող

ե իր վրա վերցնել այս պարտականությունները և բաժանելով ողակի, ջոկատի և առանձին պիտոներների մեջ, և այսպիսով հեշտ ու կազմակերպված կկարողանանք տանել աշխատանքը:

ԿՈՒՆԿԻ ՎՋՈԿՈԹԻՆ, ՄԵՆՔ ԻՆՔՆԵՐՍ ՀՈՎՈՔՆԵՔ ՈՒՅԻԼԸ

Գյուղում ուտիլի հավաքման գործին ավելի մեծ ուղադրություն են դարձնում, քան քաղաքում և գյուղի պիտոներն այդ տապարեզում հսկայական աշխատանքներ և տանում: Տնային աղբերի հավաքելը նրանց համար նոր գործ էի Սակայն գյուղում հավաքում են գլխավորապես կտորեղեն, փալասներ:

Գյուղական փոքրիկ տղան կամ աղջիկը հավաքում է իրենց տան դանաղան տեսակի փալասներ, պահում նրանց և, յերբ գալիս է փալաս հավաքողը (սրանք առանձին չարչիներ են, վորոնք եժան գնելով հավաքում են փալասներն ու ապա ծախում) տալիս է նրան, փոխարենը ստանալով անարժեք ու անպետք խաղալիքներ:

Առանձնապես այս ընդը տարածված է Ուկրալինայում:

Այնտեղ, յերբ փոքրիկ տղան կամ աղջիկը տանը գործ է կատարում, որինակ ամբարում է փայտը, կամ ջուր է կրում, փոխարենը ծնողներից ստանում է տան ամբողջ փալասները: Յեւ այսպիսով, յերբ գալիս է փալաս հավաքողը, գյուղի ամեն կողմից բերում են այդ փալասները և փոխարենը ստանում՝ տղաները սուլիչ, գրպանի փոքր դանակ, եժանադին քը-

սակ: Աղջիկները՝ ճաղեր, սանր, սապոն, ապակե մանյակ, ժապավեն, շատ անգամ նաև յերկու կանֆետ կամ մի կտոր խմորեղեն:

Փալաս հավաքողները յերեսաներին տառնձնապես շատ եյին խափում մինչ հեղափոխությունը: Թանկարժեք, շատ անգամ մեկ ուրբիանոց և դեռ ավել արժեք ունեցող փալասին վճարում եյին 2 կոպեկ, և մ թե չե 2 կոպեկի արժեք ունեցող մի վորեկ իր: Այսպես, որինակ, Ուկրայինայի փալաս հավաքողները մի ամբողջ կույտ մանրուքի համար, վորով կարելի յեր մի ամբողջ հակ կազմել, տալիս եյին մի փոքրիկ մատանի, վորոնց 10-նյակը չարչիները գնում եյին: 5-7 կոպեկով՝ նշանակում և մի ամբողջ դեղ փալասի համար, վոր կես կիլոգրամ մից ավելի յե կշռում, փոխանակ 10 կոպեկի, մեկ կոպեկից ել պակաս եյին վճարում:

Վերջին ժամանակներու, յերբ պիտներական շարժումն ինչպես քաղաքում, նույնպես և գյուղում աճեց, այլևս գժվար եր փալաս հավաքողների համար յիրեսաներին խաբել:

Պիտներները հասկացան, վոր այդ չարչիները խաբում ու շահագործում են իրենց և սկսեցին համոզել յերեսաներին, այդքան եժան գնով՝ չվճառել փալասը: Չե վոր նրանք աշխատանքով են ձեռք բերվում: Յեվ շատ անգամ պիտներներին հաջողվում եր փալասի հավաքման գործը յեռապատկել ու նույնիսկ քառապատկել և հասցնել պետական գնին:

Անցյալ տարի առիթ յեղավ խոսելու փալաս հավաքողների հետ և հարկավոր եր լսել, թե նրանք ինչպես են գնահատում պիտներներին:

Յեւ վրէժնէ յերեխաներ են այժմ... Ինչ վորձառու-
թյուն ունեն նրանք: Յեւ իրենք չեն ծախում և ու-
րիշներին չեն թողնում ծախելու: Շտան մի ծախի,
սպասիր, մինչև խակական զինը տա, խակ նրանք
լսում են նրանց:

Փալաս հավաքողները, ինչպես նաև մինչև այժմ
նման արհեստով պարապող մարդիկ գյուղական կու-
լակներն են, վորոնք ասում են պիոներներին, վորով-
հետև նրանք չեն թույլ տալիս խաբել ու շահագոր-
ծել յերեխաներին: Իսկ պիոներները շատ խելոք են
վարվում, յերբ թույլ չեն տալիս կողոպտել յերեխա-
ներին:

Այժմ արդեն այդ քիչ ե: Պիոներներին հարկա-
վոր ե ուրիշ կազմակերպություններէ հետ միասին
ուտիլի հավաքման գործը խել կուլակներէց և չթող-
նել ուրիշի գումարներով հարստանալ: Հարկավոր ե
կազմակերպված կպչել աշխատանքի, հավաքել տնա-
յին չոր աղբերը և հանձնել պետական պահեստին:
Նա բոլորը կընդունի և կվարձատրի իր արժողու-
թյամբ, այն արժողությամբ, վոր հաստատված ե պե-
տական որդանների կողմից: Առանձնապես գյուղի
պիոներներին հարկավոր ե մտածել այս ուղղությամբ
և այնպես անել, վոր կարելի լինի հավաքել գյուղի
ամբողջ ուտիլը: Իհարկե, այս գործով պետք ե զբաղ-
վի նաև քաղաքի պիոները:

Բայց, կրկնում ենք, աշխատանքը պետք ե կա-
տարել մտածված ու կազմակերպված: Պետք ե աշխա-
տեն վոչ թե անհատներ, այլ ամբողջ կոլլեկտիվը:
Պետք ե մտածել, կազմել աշխատանքի ծրագիրը, և
ապա դնել կոլլեկտիվի քննությանը:

ԿՈՒԼԵԿՏԻՎ ԿՆՐՊՈՎ, ԻՆՉՊԵՍ ՄՐԱՅՈՒՆՆԵՐ,
ԿԱՌՈՒԾԵՆՔ ՍՈՑԵԼԻԱԼՄ

Տնային արժեքավոր աղբի հավաքման գործում հարկավոր է սխտեմատիկ, ամենորյա և հոգատար աշխատանք. իսկական մրջնային աշխատանք:

Պիտներ, դու տեսել ես, ինչպես մրջյունները կիրակուր են քաշ տալիս մրջնաբուն:

Ամեն մի մրջյուն քաշ է տալիս մի փոքր ցախ, կամ տերեխ կտոր և դրանցից ստացվում է ահագին զեղ: Հենց այսպես և ուտիլի հավաքման գործը: Ամեն մի պիտներ դուրս է տանում բնակարանից տարեկան մեկ կամ յերկու արկղ աղբ, և յեթե բոլոր պիտները սխտեմատիկ աշխատեն այս գործում, կհավաքվի տասնյակ հազար տոնն աղբ, վոչնչացումից, միլիոնավոր զուամարներ կփրկվեն:

Թեև թաղրի, թե մենք տնային չոր աղբի հավաքման գործում մեծ հաջողություններ ենք ձեռք բերում և չենք թույլ տալիս կորչելու փալասի կտոր-տանքները, մաշված կրկնակոշիկները, վոսկորի կտորները և այլն:

Ի՞նչ կատանանք սրանից:

Ամեն տարի մեր տեքստիլ ֆաբրիկաները վերամշակում են մոտավորապես մեկ միլիոն տոնն թել—բամբակյա, բրդյա և կտավե, բոլոր այդ գործվածքներն ամեն տարի գնվում են մեր ազգաբնակչության կողմից: Նշանակում է ամեն տարի մեր ազգաբնակչությունն ոգտագործում է և դեն է ձգում գործվածքներ, վորոնք պարունակում են միլիոն տոնն թելի, յեթե նույնիսկ ընդունենք, վոր այդ մեկ միլիոն

տոնն՝ գործվածքից մաշվել և փոշի յն դարձել գործածության ժամանակ, կամ այրվել ու ջուրն և նետվել և ընդհանրապես կորել ե կեսը, ապա մնացած մյուս կեսը յեթե ամբողջովին հավաքենք, կստանանք 500 հազար տոնն փալաս, վոր արժե 50-ից մինչև 60 միլիոն ռուբլի:

Մեր ռեզիւնի ֆաբրիկաները տարեկան արտադրում են 25 միլիոն զույգից ավելի կրկնակոշիկ, Բացի սրանից, արտադրում են ռեժոմոբիլների և հեծանիվների շիներ, զանազան խուփեր և այլ ռեզիւնյա տեխնիկական ու տնտեսական իրեր և այլ խաղալիքներ: Այս բոլորի համար տարեկան ծախսվում է 40 հազար տոնն ռեզին. յեթե նույնիսկ այս քանակից դեն ձգենք կեսը (50 տոկոսը), վոր կարող է վոչնչանալ գործածության ժամանակ, այնուամենայնիւ տարեկան պետք է հավաքվի պահեստում 20 հազար տոնն ռեզին՝ այսինքն 2 միլիոն ռուբլու գումարի:

Խոհանոցներից ստացված վոսկորները, — ամբողջ ԽՍՀՄ մենք կարող ենք հավաքել տարեկան 325 հազար տոնն, կամ 11 միլիոն ռուբլի:

Այսպիսով, միայն, թված տնային անպետք իրերի խմբավորումից, կարող ենք հավաքել ուտիլ 75-80 միլիոն ռուբլու: Այնինչ մենք հավաքում ենք 35 միլիոն ռուբլու: 40, 45 նույնիսկ 50 միլիոն ռուբլի զուր տեղը կորչում ե:

Հարկավոր է նրանց փրկել կորստից: Պիոներ, դու և քո կազմակերպությունն ավելի մեծ ոգնություն կարող եք ցույց տալ պետությանը, քան ուրիշը. և դու պետք է ցույց տաս այդ ոգնությունը, խիստ հսկել, վորպեսզի չոր արժեքավոր աղբը չկորչի:

անողուտ, այլ տրվին ուտիլ կազմակերպություններին։ Դու պետք է այդ գործին հսկես միայն ձեր տանն ու բնակարանում, այլ և զանազան հիմնարկներում, ֆարրիկաներում, գործարաններում, արհեստանոցներում, խանութներում և այլն։

Հիմնարկներում, ֆակրիկաներում և արհեստանոցներում շատ բան կա ոգտագործելու։

Հիմնարկություններում հավաքվում են մեծ քանակությամբ թղթի կտորներ, խանութներում՝ մեխեր, պարաններ, խսիրներ, պարկեր, յերկաթե և պղնձե լարեր և այլն. ճաշարաններում՝ վոսկորներ, կարի արհեստանոցներում, արտեղներում և ֆարրիկաներում՝ փալասներ, թելերի կտորներ և այլն. կաշե-գործարաններում, արհեստանոցներում, արտեղներում՝ կաշվի կըտորներ, ծռած մեխեր և այլն։ Հարկավոր է միայն աչալուրջ հետևող և տնտեսող աչք ու ուշադիր վերաբերմունք դեպի վերոհիշյալները, վորոնք հանդիսանում են պետության սեփականությունը, կնշանակի, պիիներ, նաև քո սեփականությունը։

Խնամատար վերաբերմունք դեպի տնային այդ չոր և արժեքավոր աղբը ցույց տալը մեծամեծ ոգուտ է մեր Խորհրդային Միությանը, հնարավորություն տալով մեր պետությանը պանծել այն գումարները, վորոնք պետք է գնային արտասահմանից հումույթ բերելու համար, իսկ այդ մեծ նշանակություն ունի կուլեկտիվացման յենթարկվող գյուղատնտեսության և արդյունարերության համար։

Աղբ հավաքելը ոգուտ է բերում նաև այն տանը, վորտեղից վերացվում է այդ աղբը։ Բնակարանային վարչությունը, ինչպես մենք արդեն ասել

ենք, կստանա ուտիլ կազմակերպություններէց այդ
աղբի համար գումար, վոր կարող ե ոգտագործել տան
նորոգման, տան համար ոգտակար հիմնարկություն-
ներ հիմնելու. ընդհանուր լվացքատուն, մանկական
անկուն կամ մանկական հրապարակ և այլ հիմնարկ-
ներ հիմնելու համար:

Պիոներ, այդ գործը կարող ե ոգտակար լինել
նաև քո կազմակերպությանը: Փոխարինելով այն մար-
դուն, վոր պարբերաբար աղբը դուրս ե տանում,
պիոներները կարող են ստանալ 30-50 ուրբի մեկ
տնից, իսկ ամբողջ Մոսկվայից 2 միլիոն ուրբի,
ուտիլպետառի աշխատակիցների հաշվի համաձայն:

Ինչքան կարող են նրանք ստանալ, յեթե ուտիլի
հավաքման գործը տարվի համամիութենական մասշ-
տաբով, հիմա ասել չափազանց դժվար ե, այդ կախ-
ված ե նրանից, թե ինչպիսի յեռանդով կկաշեն
գործին:

Տնային չոր աղբի հավաքման գործում, նորից
ենք կրկնում, պետք ե կազմակերպված աշխատել.
ինչպես քաղաքում, նույնպես և գյուղում պետք ե
միացնել առանձին ջանքերը, վեր ածվել մի ընդհա-
նուր կողբկտիվի բարեկամական աշխատանքի:

Պիոներ, յեղիբ պատրաստ:

ՈՒՏԻԼԻ ՀԱՎԱԲՄԱՆ ՀՈՒՇԱՏԵՑԻ ՊԻՈՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

I. Դու պետք ե աշխատես, վորպեսզի չոր ե տնային արժեքավոր աղբը—ուտիլ-հումուսթը հավաքվի խոհանոցի հատուկ արկղում կամ կոդովում, կամ պարկում:

II. Դու պետք ե կանոնավոր կերպով, ամեն որ դուրս տանես այդ աղբը բնակարանից դեպի բակը, դրանց հատկացրված շենքը:

III. Դու պետք ե դարեսս դրանց հատուկ կույտերով ըստ տեսակի. փալասներ, վոսկորներ, մետաղներ, թղթեր, սրվակներ, ռեզին և այլն:

IV. Դու պետք ե հետևես, վոր այդ շենքը փակ լինի:

V. Դու պետք ե հետևես, վոր փալաս հավաքողները չգան ու չգողանան քո հավաքած ուտիլ-հումուսթը.

VI. Դու պետք ե հետևես, վոր քո հավաքած ուտիլ-հումուսթը չմնա անձրևի տակ ու չթրջվի:

VII. Դու պետք ե ժամանակին հայտնես բնակարանային վարչությանը, վոր ուտիլը հավաքվել ե բավական չափով, վորպեսզի նա հայտնի ուտիլ տանողներին:

VIII. Դու պետք ե ուտիլը հանձնես չփչացած, չնեխված, առանց ավելորդ աղբի (քարի կտորսւանքներ և այլն):

IX. Դու պետք ե գիտենաս, վոր ուտիլի պահեստում ընդունվում են հետևյալ ուտիլ-հումուլթները.

1. Ամեն գույնի բամբակե փալասներ:
2. Կտավի փալասներ և կտորտանքներ:
3. Բոնգենատանման կտոր և բամբակի գործվածք:
4. Բրդյա, մահուդյա փալասներ և կտորներ:
5. Ամեն տեսակի փալաս-փուլուսներ:
6. Զիթահան գործարաններում գործածվող սըրբիչներ:
4. Վոշխարի և ուղտի բրդից գործած թաղիքներ և յափնջիներ:
8. Թաղիք և թաղիքի վոտնամաններ:
9. Վոշխարի մորթուց պատրաստված քրքի փալասներ:
10. Մաղե պարաններ կամ թոկեր, հին ցանցեր, անպետք ու հին ձեռնոցներ:
11. Քաթանի մնացորդներ և կտորներ:
12. Կտավային արմատաթելերի խժուճներ:
13. Խսրի չփթած և չսեպած ծվեններ:
14. Ջանաղան ռեզինե իրեր:
15. Դաշտերից, ձորերից հավաքած և կերակրից մնացած վոսկորների կտորներ:
16. Յեղների, կովերի յեղջուրներ (պետք են կատի ունենալ, վոր այդ յեղջուրները ճեղքվածքներ չունենան և կտրտված չլինեն):
17. Դառների և այծերի յեղջուրներ:
18. Ինչպես վոսկորներից բաժանված, նույնպես և չբաժանված սմբակներ:

19. Յեղյուրային այլ նյութեր:

20. Հին թղթեր— մակուլատուրա -- պատռված,
կեղտոտված, բայց վոչ յուզոտված:

21. Հին մետաղյա ամաններ (բացի եմալով ծած-
կվածներից). բոլոր տեսակի սև և գունավոր մետա-
ղի կոտրվածքներ (յերկաթ, թուջ, պղինձ, արճիճ,
կլայեկ, ցինկ և այլն):

22. Հին, արդեն ոգտագործված սրվակներ և
շշեր:

23. Հին, բայց չայրված խցաններ:

24. Բոլոր տեսակի ապակե մանրուսքներ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Կառուցենք սոցիալիզմ	3
Պիոներ, մացրու քո բաժինը սոցիալիզմի կառուցման գործում	6
Կորչում է ուտիլը, վանդադում հ սոցիալիզմի կառուցման գործը	11
Բոլոր պետքական աղբը պետութւյնը.	14
Պիոնիւր կազմակերպւած կերպով, ուտիլը հանձնիր պետութւյնը	18
Կուլակի վզակութիւն, Մենք ինքներս հալածենք ուտիլը	22
Կուլիկով կերպով, ինչպես մըջոսններ, կառուցենք սոցիալիզմ	25
Ուտիլի հալածման հուշատետր պիոնիւրի համար	29

Խ. Ս. Շ. ՇԱՅԱՍՏԱՆ

1. Յերեմիան	7. Նոր-Բայադես
2. Լենինական	8. Ստեփանավան
3. Ղարաքիլիսա	9. Ղամարլու
4. Դիլիջան	10. Նշմիածին
5. Ղըզլ-Դոշ	11. Ն. Ախտա
6. Մուլա-Գյոկչա	12. Յեկնովկա

ԳԱԱ Հիմնարար Գիտ. Գրադ.

FL0034169

~~104.~~ = 1 2. A $\frac{i}{1322}$

- 014.
Ամեն մի պիտաներ պարտավոր է ոգնել պետու-
թյանը սոցիալիստական շինարարության գործում:

Մեկ օրինա

Ուտիլ հավաքներ, իրագործի այդ ոգնությունը:

Ուտիլ համույթի վերաբերյալ գրականության
պատվերներ ուղարկել հետևյալ հասցեյով:

Թիֆլիս Կոմիտեերնի փող. № 6 „ԶԱԿՈՒՏԻՆ“ տեղեֆ. 22—07